

23 POSTER 19 ผลของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเองต่อความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังในระยะฟื้นฟูสภาพหอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกขา โรงพยาบาลศรีสะเกษปี 2561

สุพรียา ทวีศรีและศิริประภา สารคุณ หอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกขา

หลักการและเหตุผลโรคกระดูกสันหลังเสื่อมเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญซึ่งพบบ่อยที่สุดในผู้ป่วยโรคกระดูกและข้อในประเทศ พบสถิติผู้ป่วยกระดูกสันหลังเสื่อมในประเทศไทยจำนวน 8,763 ราย (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์,2555)และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี และพบสถิติจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดกระดูกสันหลังจำนวน 810 ราย จากการรายงานสถิติผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังของโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ ปี พ.ศ.2554 (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข , 2554)สถิติผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโดยการผ่าตัดกระดูกสันหลังระดับชั้นเอวของโรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 597 ราย (สถิติห้องผ่าตัดโรงพยาบาลตำรวจ ปี พ.ศ.2557-2559) ส่วนสถิติการผ่าตัดกระดูกสันหลังในสหรัฐอเมริกาพบว่าในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาจำนวนมากกว่า 200%และใช้งบประมาณในการผ่าตัดมากกว่าหนึ่งพันล้านเหรียญสหรัฐ (C.L.S. Kristin R. Archer, 2014) ผู้ป่วยที่มีภาวะกระดูกสันหลังเสื่อมมักมีอาการปวดบริเวณบั้นเอวร้าวลงขาสองข้าง บางรายมีอาการชาร่วมด้วย อาการมักมีความรุนแรงมากขึ้นจนไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ แนวทางการรักษามี 2 วิธี ได้แก่ รักษาโดยการไม่ผ่าตัด และรักษาโดยการผ่าตัดสำหรับการรักษาโรคกระดูกสันหลังเสื่อมโดยการผ่าตัดมี 2 วิธีได้แก่ การผ่าตัดด้วยวิธีลดการกดทับ (Decompression procedures)โดยไม่ทำการเชื่อมต่อปล้องกระดูกสันหลัง และการผ่าตัดลดการกดทับร่วมกับเชื่อมกระดูกสันหลัง (Stabilization procedures)การรักษาโดยการผ่าตัดมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอาการปวด ลดการกดเบียดของสันประสาท และทำการเชื่อมต่อต่อกระดูกสันหลังเพื่อเพิ่มความมั่นคงของกระดูกสัน

วัตถุประสงค์

1. เปรียบเทียบความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังระดับชั้นเอวในระยะฟื้นฟูสภาพก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเอง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังระดับชั้นเอวในระยะฟื้นฟูสภาพระหว่างกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติและกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเอง

วิธีการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental Research Design) แบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Nonequivalent comparison-group design) เพื่อศึกษาผลของของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเองต่อความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังระดับชั้นเอวระยะฟื้นฟูสภาพ เป็นการศึกษาแบบสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลอง 22 คนและกลุ่มควบคุม 22 คน รวมทั้งสิ้น 44 คน

ผลการศึกษา มีความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังระดับชั้นเอวหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเอง สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเอง และมีความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังระดับชั้นเอว กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติตนเอง

สรุปและข้อเสนอแนะ หากผู้ป่วยมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการตนเอง ผู้ป่วยก็จะสามารถควบคุมตนเองได้โดยกระบวนการจัดการตนเอง ในเรื่องความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตั้งแต่ในระยะก่อนผ่าตัดจนถึงระยะหลังผ่าตัด